

LEZSÁK SÁNDOR

Nagy Alajos urnakoporsója előtt

Elhangzott Vasszilvágyon, 2009. július 1-én, Nagy Alajos temetésén

Plébános Úr! Gyászoló Gyülekezet! Kedves Éva Asszony! Kedves Család! Nagy Alajos barátai, földi vándorútján vendégei!

Akit a születése napján temetünk, az életrevaló, annak bölcsője marad az ezerszer áldott szülőföld.

Akinek az életben nem volt nyugodalma, az hiába lép ki a fizikai térből, a földi időből, annak képes emlékei, történelmi igazsága újra és újra számvetésre készíti a maradékat.

Hogyan tanít bennünket is Kölcsey Berzsenyi sírja felett? Idézem: "Az emlékezet életet ad, s ki tetteiben megemlegettetik, az halhatatlan lesz."

Állok most itt a vasszilvágyi templom oltára, Nagy Alajos urnája előtt, a barátok és a küzdőtársak körében, a lakiteleki Népfőiskola, a Mindszenty Társaság, az 56-osok, az idegen országokba üzöttek és a magyarok földjén meghajszoltak nevében, képviselőjében, s újra visszhangzik bennem Tollas Tibor Nagy Alajosnak írt, ajánlott, legendás verse, a *Mózes imája*.

Igen, Nagy Alajos hűségének ez volt a „szörnyű ára”, vagy jutalma, hogy a kényszerű, hosszú virrasztásban szeme pillantása érzekelte ugyan az Ígéret Földjét, de nem érinthette meg. Rendíthetetlen hite volt „mindvégig a harchoz”, ereje nem lankadt „a hosszú bujdosásban”, méltó társai is voltak, és bár csábította, de a hatalom és a pénz mámora soha nem szédítette meg. Erkölcset, történelmi tisztességét a köztáblába és a szívünkbe vésett keresztény és nemzeti parancsolatok határozták meg. Tollas Tibor szavait idézem: "A korbácsos kor üldözöttei" az Ígéret Földjének reményével viselték rendkívüli idők rendkívüli megpróbáltatásait.

De ne beszéljünk csak metaforákban! Tollas Tibor versében, a mi gondolkodásunkban az Ígéret Földje a Kárpát-medencei erős és szabad, keresztény Magyarország.

Tollas Tibor jövődölése íme a megmásíthatatlan valóság része: a kiválasztottak igáját viselő Nagy Alajosnak, de Nagy Alajos társainak is, tíz és százazreknek az Ígéret Földje, amiért éltek, küzdöttek, reméltek, az erős és szabad Kárpát-medencei Magyarország az Elérhetetlen Ígéret Földje maradt.

Miért volt Nagy Alajos életsorsa ez a kíméletlen próbatétel? Miért választotta ki az Úr Nagy Alajost, hogy a „kintől sajtó földet tapossa”, és a „fáraók bűneit ostorozza”?

Talán azért volt Nagy Alajos a XX. századi történelmi próbatétel jegyese, mert halála napjáig megmaradt benne a kilenc esztendő fiúgyermek döbbenete,

rácsodálkozása az elfogadhatatlan és kegyetlen valóságra, mert évtizedek múlva sem volt képes földolgozni az iszonyú tragédiát, szülei halálát. Az erőszakos szovjet katona géppisztolyának lövése ott visszhangzott benne halála percéig, múlhatatlanul.

*Balról: Lezsák Sándor, Nagy Alajos, Ékes József országgyűlési képviselő,
Riczel Etelka, a Mindszenty Társaság titkára*

A kilencévesen, 1945 májusában egy pillanat alatt felnőtt Nagy Alajost, Ilonka kishúgával együtt Rozmán Alajos plébános, az anyai nagybácsi nevelte. A homokkomáromi pap hite, közösséget formáló, erősítő szolgálata miatt állandó fenyegetettségben, bizonytalanságban élt, az ifjú Nagy Alajos ezért is végezte középiskolai tanulmányait új és új helyen, Nagykanizsán, Pannonhalmán és végül Veszprémben. A Színművészeti Főiskoláról három hét után száműzték, mert kiderült, hogy pap nevelte, s ezért sodródott előbb Zircre, majd Ajkán lett betanított üvegcsiszoló, és itt vált 1956 októberében forradalmárrá, szabadságharcossá.

Ajka, 1956 című könyve oknyomozó történelmi dokumentum, hiteles forrásmű.

A megtorlás elől menekülni kényszerült, kivételes képességét, tehetségét bizonyítja, hogy 1957 közepén művészettörténeti és színháztudományi szakon tanult a Mainzi Egyetemen, később a Genovai Egyetemen és a Hannoveri

Színházi és Zenei Főiskolán. Színházi rendező lett, dramaturg és irodalmi szerkesztő.

1957 óta a nemzeti emigráció egyik közösséget szervező, megtartó egyénisége.

1966-tól a Szabadságharcos Világszövetség európai főtitkára, majd elnöke, a kilencvenes évektől haláláig tiszteletbeli elnöke.

Részese voltam Nagy Alajos életének, hiszen megosztotta velem emlékeit és benső titkait.

Tanúsíthatom, hogy Tollas Tiborral, Juhász Lászlóval, Kocsis Gáborral, Csernohorszky Vilmossal és másokkal együtt, a *Nemzetőr* szerkesztősége, a német városok magyar közösségei, Borbándi Gyuláék, az *Új Látóhatár* irodalmi környezete adott erőt, és tájékozódási és politikai célokat is meghatározó lehetőséget, történelmi tapasztalatot a hazai – Tollas Tibor szavaival – bűvópatak-nemzedéknek is.

Ez a tilalmas úton kialakuló, élénkülő kapcsolatrendszer is éltető forrásvidéke volt az 1987-es lakiteleki találkozásnak.

Életem nagy elégtétele, hogy 1991-ben Hegyeshalomnál a nemzeti emigráció kérésére Nagy Alajostól vehettem át a hazatérő Mindszenty bíboros urunk koporsóját.

Igen, ez is összeköt bennünket, s ezt a kötést senki és semmi nem vághatja el. Ahogyan az akkor megújított fogadalmunk is arra kötelez, hogy szolgáljuk a történelmi hazát, a keresztény Magyarországot, az Ígéret Földjének nemzeti ügyét, jövőjét.

Ennek érdekében alapítottuk a Mindszenty Társaságot, ezért szerveztük meg a Nemzeti Fórum 56-os munkacsoportját, Riczel Etelkéékkel együtt konferenciákat, találkozókat, emberi közösséget.

Sokat dolgoztál Alajos. Hogy a Varázskör megmaradjon, Éva asszony hűséges társad maradt.

Gondolataid állandó mozgásban voltak. Igazságkereső szenvedélyed fölmért minden lehetséges megoldást.

Szabadságérzetedre sötét árnyékot vetett az a feledhetetlen gyilkos szovjet katona. Keresztény hitedet Mindszenty bíboros szilárdította. Magyarságtudatodat pedig a szülőfalu, Vasszilvágy, ahol most szüleid sírja mellett jelet hagysz magad után.

Másutt is, sok-sok emlékjel marad utánad e lenti világban, kedves Alajos.

Könyved Rozmán Alajosról, az ajkai 1956-ról, fordításodban Albert Camus drámai tanulmánya az akasztófák szocializmusáról.

Maradnak emlékek, mondatok unokáidban, szűkebb-tágabb környezetekben, író-olvasó találkozók, rendhagyó iskolai történelemórák eszméltető élményeiben.

Megmaradnak írásaid, töredékben is izgalmas és korfestő életrajzi jegyzeteid, vallomásaid. S megmarad a Mindszenty Társaság, nemzeti céljaival, tehetségkutató és ösztönző feladataival.

Ma este érted szól a Szent István-kápolna harangja Lakiteleken, a Nép főiskolán. Kurátora voltál, a nemzeti emigráció szolgálatos képviselője.

Ezt is köszönöm, köszönjük Néked.

Mit is mondott Kölcsey Berzsenyi Dánielre emlékezve? „Az emlékezet életet ad, s ki tettében megemlegettetik, az halhatatlan lesz.”

Tetteidben emlegetünk majd, kedves Alajos, miközben rendkívüli erőfeszítéssel közeledünk az Ígért Földre. Akaratodat, igazságodat hagyod ránk örökölni. A történelmi hazában sok-sok millió ember vágya, hogy képesek legyünk megvalósítani legszebb álmaidat. Tudjad, örökölni én is ezt hagyom.

A megújuló reménységgel búcsúzom, kedves Alajos.

Odafönt add át üdvözlötünket, szeretetünket Tollas Tiboréknak, s mindazoknak, akiket ez megillet.

Isten Veled!

Isten velünk, kedves Barátom, Barátaim!